

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELLİYETÇİLİĞİ VE SAHİP OLDUKLARI DEĞERLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü PDR Anabilim Dalı
seloavsar@gmail.com

Mehmet ULUBEY

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
hayatarehber@hotmail.com

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçiliği ile sahip oldukları değerler arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Necmettin Erbakan üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nin farklı bölüm ve sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrencilerden tesadüfi yöntemle seçilen 92 erkek, 226 kız olmak üzere toplam 318 öğrenciden oluşmuştur. Verilerin toplanmasında Dilmaç ve Arıca (2012) tarafından geliştirilen Değerler Ölçeği ve Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate (1990) tarafından geliştirilen Özbay ve Mısırlı-Taşdemir (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma genel tarama modelinin bir alt türü olan ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde Korelasyon ve Regresyon Analizi Tekniği kullanılmıştır. Değerler Ölçeğinin alt boyutlarından Toplumsal Değerin yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmada mükemmeliyetçilik ile değerler arasında anlamlı düzeyde bir ilişki görülmüştür. Düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlar alt boyutları toplumsal değeri anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Mükemmeliyetçilik, Eğitim Fakültesi Öğrencileri.

ASSESSMENT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PERFECTIONISM AND VALUES OF THE EDUCATION FACULTY STUDENTS

Abstract

The aim of this research is to analyze the relationship between the values that they have and the perfectionism of the education faculty students. The study group consists of 92 male and 226 female in total 318 students, who are studying in Necmettin Erbakan University, Ahmet Keleşoğlu Educational Faculty's different departments and classes, 2015-2016 academic year, and they are chosen randomly sample method. While gathering the datas, we have used "The Scale of Values" which is reformed by Dilmaç & Arıca (2012) and "The Scale of Multi Dimensional Perfectionism" which is reformed by Frost, Marten, Lahart and Rosenblate (1990). Model used for the research is relational survey model which is a subtype of general survey model. Correlation and regression analysis were used to analyze data. There was a significant relationship between perfectionism and values in the study. A multiple regression analysis was conducted to predict the Social Value from the subscales of the Values Scale. It has been found that order, error overreact, suspicion of behaviors, family expectancies, family criticisms and personal standards sub-dimensions predict societal value significantly.

Keywords: Values, Perfectionism, Education Faculty Students.

1. Giriş

Zamana ve mekâna göre değişen, insanlar tarafından farklı derecelerde önem oluşturan kavramlar topluluğunun adı olan “Değer” kavramı, insanlığa has bir kıymettir. “Değer” kelimesi Türkçe Sözlükte “üstün ve yararlı nitelik” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2005:483). Başka bir tanımda ise “topluma ait olan ve bireylerin kazanması istenilen normlar” olarak ifade edilir (Öncül, 2000:281) ve toplumların neyi değerli bulacaklarına, nasıl yaşayacaklarına dair tecrübelerdir (Hill, 2004:38) yani bünyesinde toplumsal özellikler taşımaktadır (Aydoğdu, 2017:1) Doğru-yanlış, güzel-çirkin, iyi-kötü şeklinde tanımlanan şeyler bütünüdür (Şişman, 2011:40). Güzel-çirkin sanatsal değerlerin ölçüsü, iyi-kötü ahlaki değer ölçüsü, helal-haram ise dini değerlerin ölçüsü olarak değerlendirilebilir. Bireylerin yaşantılarında önem verdikleri tutum ve değerler bireylerin yaşam felsefesini, davranışlarını ve amaçlarını belirler. İnançlarını ve yaşamdaki temel prensiplerini yansıtır ve bu da kişisel farklılıkları ortaya çıkarır. Değerler, davranışların kaynaklarını oluştururken ölçütlerini de belirler; bu yönüyle davranışın meydana gelmesinde etkin olan değer, o davranışın nasıl bir davranış olduğuna da karar verir ve öğretimlerle kazanımlar sağlar (Dilmaç, Bozgeyikli, ve Çıkılı, 2008:72, Aktepe ve Yel, 2009:210, Avşaroğlu, 2012:733, Korkmaz, Yürük, Yapıcı ve Kutlu, 2017:2, Yılmaz ve Yılmaz, 2017:740). Bundan dolayı değer ve değer yargıları, psikolojinin üzerinde en çok durduğu kavramlardan biri olmuştur. Değerleri insanlar ürettiğine göre toplumsal değerlerin (Pekdoğan ve Korkmaz, 2017:59) üzerinde özenle durmak gerekmektedir.

Değerlerin bilinmesi, etrafta olan biten olaylar karşısında nasıl tutum sergileneceğini sağlar. Dolayısıyla insanların davranışlarını değerlendirmede, mantıklı kılmada ve haklılıklarının temelini oluşturmada bir ölçüt olarak değerlerden (Ruyter, 2002:35) fayda sağlanmaktadır. Çeşitli değer sınıflamaları yapılsa da aslında kültürden kültüre, aynı kültür içerisinde hatta kişiden kişiye değişen sayısız değer sınıflaması yapılabilir. Örneğin bazı toplumlarda para çok öncelikli bir değerken bazı toplumlar için çokta öncelikli olmayabilir. Bir öğretmen için sevgi, saygı bir değerken, emniyet mensubu için güvenlik, coğrafyacı için tabiat, sanatçı için estetik, hukukçu için adalet bir değerdir. Aslında tüm bu çeşitlilik toplumsal ve bireysel farklılıkları ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan bunca farklılığa rağmen birey toplumları bir arada tutan güç yine “değer”lerdir. Okullarda çeşitli boyutları ve temelleri öğretmenler vasıtası ile verildiği bilinmektedir (Gök, 2017:24).

Elbir ve Bağcı'nın (2013:1330) yaptıkları çalışmada, değerlendirdikleri 21 lisansüstü tezin önerileri arasında, değerlerin aktarılmasında rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması, değerler eğitimi konusunda eğitim fakültesi öğrencilerine ve öğretmenlere yönelik çalışmaların yapılması vurgusu ile karşılaştıklarını belirtmektedir. Değerler bir bütün olarak,

hangi alandan olduğuna bakmaksızın, öğretmenlerin sınıf içi öğrenme ortamını düzenleyişinde, öğretim stratejisinde, etkinlikleri uygulayışında, içerik seçiminde, öğretim tarzında, sınıf içindeki davranışlarda, disiplin uygulamalarında, öğrencilere yönelik tutum ve davranışlarında yer almaktadır (Balcı ve Yanpar Yelken, 2010:82). Eğitim sistemi içerisindeki rekabet ve yarışmacılık öğretmenleri sadece belli konularda bilgi aktaran kişiler haline getirmiştir. Öğrencilere milli ve kültürel değerlerin kazandırılması ve iyi bir vatandaş olarak yetiştirilmesi geri plana itilmiştir (Demir ve Köçer, 2006:1115). Duyuşsal boyutlu bir alan olan değer, bilişle birlikte uyum içinde olursa toplumun ve bireyin ilerlemesine (Tokdemir, 2007:13) katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda okul öncesinden başlayan bir eğitim süreci başlatılmalıdır (Aral ve Kadan, 2018:1114). Böylelikle öğrenme (Ümmühan, ve Sağlam, 2014:80-84) ile bireyin kişilik yapısı, algısı, tarzları ile değerlere karşı tutumları arasında ilişkiler olumlu yöne çekilecektir. Psikososyal beceriler açısından bu kavramlar çok önemlidir. Çünkü içinde yaşanılan toplumun kültürü özümşenerek davranışlara yön verilecektir (Bozyiğit ve Madran, 2018:174). Bu kavramlardan biri de mükemmeliyetçilik denilen kişilik özelliklerinden biridir.

Mükemmeliyetçilik, insan davranışlarını etkileyen önemli kişilik özelliklerinden biridir ve bireysel farklılık (Saracoğlu, Saygı, Yenice ve Altın, 2016:72) göstermektedir. Mükemmeliyetçilik birçok araştırmacının dikkatini çekmekle birlikte tanımlamada farklılıklar vardır. Bunun nedeni nedenleri ise yüksek düzeyde başarılı ve yetenekli bireyler ile mükemmeliyetçi kişilerin ayırımındaki zorluklar olabilmektedir (Dilmaç, Aydoğan, Koruklu ve Deniz, 2009:721). Mükemmeliyetçilik, daha az mükemmelliğin kabul edilmediği, hatalara toleransın sınırlı olduğu, bir bireyin her konuda oldukça yüksek standartları talep etme eğilimidir (Burns, 1980:38). Adler, mükemmeliyetçiliği olumlu ve olumsuz olarak ayırmaktadır. Ona göre bütün yaratıcı eylemlerin arkasında üstünlük çabası vardır. Bu çaba tüm insanlarda var olan bir dürtüdür (Akt: Altun ve Yazıcı, 2010:535).

İnsanlar yaşamları boyunca, farklı açılardan kendilerine göre ya mükemmel olmuşlar ya mükemmel olmaya çalışmışlar ya da mükemmelliği başkalarında aramışlardır. İnsanların mükemmel olmaya çalışmaları, bir taraftan onları şu anki halinden memnun olmama gibi olumsuz bir duruma sokabilmekte, diğer taraftan da gelişmenin kapısını onlara ardına kadar açabilmektedir. Böyle bir durum da doğal olarak mükemmeliyetçilikle ilgili olumlu-olumsuz farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Kıral, 2012:70). Freud, mükemmeliyetçiliği yüksek performans için katı istekler belirleyen abartılmış süper egonun bir göstergesi olarak kabul ederken Adler mükemmeliyetçiliği doğuştan gelen ve bireyleri motive eden güç olarak değerlendirmiştir (Mısırlı, 2004:17). Mükemmeliyetçilik, genel

anlamda bir işi en iyi şekilde yapmak ve bireyin kendisine ulaşılması güç standartlar koyarak hatasız bir şekilde bu standartlara ulaşma düşünce ve çabasıdır.

Mükemmeliyetçilik, tıpkı değerler gibi çocukluk ve ergenlik yılları ve yaşantılarından çok etkilenmektedir. Öyle ki sonraki yaşantılar, sürekli o çağlarda kazanılan şeylerden beslenilir. Bu okul çağı kültür aktarımı ve devamı açısından kritik bir öneme sahiptir (Özbay, Karakuş Tayşi, 2011:24). Bu nedenle değerlerin kazandırılması eğitimin temel işlevlerinden biridir (Akbaş, 2004:25). Eğitim denilince ilk akla okul sistemi gelir ki bunun en aktif ayağı öğretmenlerdir. Eğitim sisteminde, öğretmen tutumlarının çok önemli olduğunu birçok kuram ve görüş tarafından kabul görmektedir. Öğretmenlik mesleği de tıpkı diğer meslekler gibi teorik bilgilerin kazanıldığı öğretmen yetiştiren kurumlardan kazanılmaktadır. Alan dersleri, genel kültür alanları ve pedagojik formasyon dersleri olarak öğretmenliğe hazırlanan bu kişiler aynı zamanda yeni yaşamlarında ve öğretmenlik mesleğini icra edecekleri için öğrendikleri ile yaşadıkları arasında güçlü bir bağ olmalıdır. Bu düşünceden esinlenerek eğitim fakültesi öğrencilerinin yani öğretmen adaylarının mükemmeliyetçi yapıları ile değerleri arasında nasıl bir ilişki vardır sorusu bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada analiz edilmesi için mükemmeliyetçilik ve değer kavramını ölçmeye dönük belirlenen her iki ölçeğin alt boyutları ele alınarak birini açıklama ve yordama gücüne bakılmıştır. Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçi yapıları ile değer güzeylerinin bilinmesi, bu kavramlar üzerinde çeşitli araştırmaların yapılması, onları hem kişilik hem de mesleki açıdan sağlıklı gelişimlerinin, mesleklerini sergilerken çok işe yarayacağı beklentisi umulmaktadır.

Bu genel düşünce, yaklaşım ve amaçtan yola çıkarak araştırmada analiz edilmek üzere alt amaç geliştirilmiştir.

1- Değerler ve çok boyutlu mükemmeliyetçilik arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

2- Değer ölçeği alt boyutları puan ortalaması toplumsal değerleri yordamakta mıdır?

2. Yöntem

Bu araştırmada genel tarama modelinin bir alt türü olan ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiyel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2008:57).

2.1. Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Konya ilinde öğrenim görmekte olan eğitim fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Ahmet

Keleşoğlu Eğitim Fakóltesinin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümlerinde ve bir, iki, üç ve dördüncü sınıflarında eğitim görmekte olan öğrencilerden tesadüfi eleman örnekleme yöntemle seçilmiştir. Araştırmaya, 92 erkek, 226 kadın olmak üzere toplam 318 öğrenci katılmıştır.

2.2. Veri toplama araçları

2.2.1. Çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği (ÇBMÖ)

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği, öğrencilerin mükemmeliyetçilik eğilimlerini belirlemek amacıyla Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate (1990) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Smith Koleji kız öğrencileri ile yapılmış olup toplam iç güvenilirlik katsayısı .90 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt ölçeklerinin güvenilirlik katsayıları .77 ile .93 arasında değişmektedir.

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği Özbay ve Mısırlı-Taşdemir (2004:65) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 489 fen lisesi öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında toplam 35 madde orijinal ölçeğe benzer şekilde (4. ve 34. maddeler hariç) 6 faktör (düzen, davranışlardan şüphe, anne baba eleştirileri, hatalara aşırı ilgi, anne baba beklentileri, kişisel standartlar) altında toplanmıştır. Yapılan çalışma sonrasında ölçeğin, toplam varyansın %47,8'ini açıkladığı ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .83 olduğunu saptamışlardır. Ayrıca alt boyutların Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının .63 ile .87 arasında değiştii vurgulanmıştır.

Ölçek 5'li likert tipi olup 1 kesinlikle katılmıyorum, 2 katılmıyorum, 3 kararsızım, 4 katılıyorum, 5 kesinlikle katılıyorum şeklindeki seçeneklerden oluşmaktadır. 35 maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 175, en düşük puan ise 35'tir.

Ölçeğin alt boyutlarından Hatalara aşırı ilgi boyutu, hatalar karşısında olumsuz tepkiler verme ve onları başarısızlık ile eşit tutma; davranışlardan şüphe duyma boyutu, performansın yeterliğine dair şüphe duyma; kişisel standartlar boyutu, karşılanamayacak düzeyde çok yüksek standartlar belirleme ve bu standartlar ile kendiliği değerlendirme; anne baba beklentileri boyutu, anne ve babaların yüksek beklentilere sahip oldukları yönündeki algılar; anne baba eleştirileri boyutu, anne ve babaların aşırı derecede eleştirel olduklarına yönelik algılar ve son olarak düzen boyutu, düzenin ve organizasyonun önemine aşırı vurgu yapma ile ilgili maddeler içermektedir. Kişisel standartlar ve düzen boyutlarının dışındaki tüm boyutlar olumsuz ruh sağlığı özelliklerini ölçen boyutlar olarak tanımlanmaktadır.

2.2.2. Değerler ölçeği

Değerler Ölçeği, Dilmaç ve Arıcak (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 39 değerden ve 9 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; toplumsal değerler, kariyer değerleri, entelektüel değerler, maneviyat, materyalistik değerler, insan onuru, romantik değerler, özgürlük ve fütüvvet olarak sıralanmaktadır. Toplumsal değerler alt boyutunu; yardımseverlik, tevazu, toplumsal huzur, nezaket, saygı, yaşam hakkı, sorumluluk, tutarlık, hoşgörü, öz disiplin maddeleri oluşturmaktadır. Kariyer değerleri alt boyutunu; kalite, kariyer, itibar/saygınlık, eğitim, dış disiplin maddeleri; entellektüel değerler alt boyutunu; beden sağlığı, akıl/ruh sağlığı, bilgi, çalışma, başarı, kişisel gelişim maddeleri; maneviyat alt boyutunu; ibadet, din/iman, inanç/ideoloji, iç huzuru maddeleri; materyalistik değerler alt boyutunu; para, mal/mülk, statü maddeleri; insan onuru alt boyutunu; namus, şeref/onur, adalet/hakkaniyet maddeleri; romantik değerler alt boyutunu; aşk, eş/sevgili, haz/zevk maddeleri; özgürlük alt boyutunu; özgürlük/bağımsızlık, kültür, emek maddeleri ve son olarak fütüvvet alt boyutunu; cömertlik ve cesaret maddeleri oluşturmaktadır. Likert tipi olarak hazırlanan ölçekte 0'dan 9'kadar dereceleme kullanılmıştır. Her madde "hiç önemli değil" yanıtı ile "çok önemli" yanıtı arasında önemsizden önemliye doğru onlu dereceleme ile yapılmış; her seçeneğe en olumsuzdan en olumluya doğru 0'dan 9'a kadar puan verilmiştir.

Değerler ölçeğinin geçerlilik güvenirlik çalışmasında öncelikle tüm değer ifadeleri için temel bileşenler analizi bağlamında açılımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizinde ölçeğin toplam varyansın %64.74'ünü açıklayacak şekilde dokuz faktör altında toplandığı görülmüştür. Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluğu değeri .910 ve Bartlett Sphericity Testi yaklaşık Ki-Kare değeri 9133,26 ($p<.001$) olarak bulunmuştur. Adalet/Hakkaniyet (.466) dışındaki tüm değerlerin ortak varyansı .50 ile .80 arasında değişmektedir.

Değerler Ölçeğinin faktörler bazında Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları da hesaplanmıştır. Analiz sonucunda "Toplumsal Değerler" için .90, "Kariyer Değerleri" için .80, "Entelektüel Değerler" için .78, "Maneviyat" için .81, "Materyalistik Değerler" için .78, "İnsan Onuru" için .61, "Romantik Değerler" için .66, "Özgürlük" için .65 ve "Fütüvvet" için de .63 olarak hesaplanmıştır (Dilmaç ve Arıcak, 2012). Sonuç olarak, Değerler Ölçeği'nin psikometrik bulguları, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu yönündedir.

2.3. Verilerin analizi

Araştırmada veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS 16.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1. Değerler ve Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeğinden Alınan Puanlar Arasındaki Korelasyonlar

Değişken	Düzen	Hatalara Aşırı İlgi	Davranışlardan Şüphe	Aile Beklentisi	Ailesel Eleştirisi	Kişisel Standartlar	Mükemmeliyetçilik Toplam
Toplumsal Değerler	.286**	-.040	-.035	.020	-.104	.121*	.074
Kariyer Değerleri	.171**	.108	.011	.181**	-.028	.250**	.191**
Entelektüel Değerler	.239**	.041	-.061	.105	-.064	.256**	.142*
Maneviyat	.327**	-.084	-.081	-.009	-.177**	.094	.032
Materyalistik Değerler	.057	.103	.052	.133*	.047	.095	.129*
İnsan Onuru	.285**	.009	.027	.065	-.083	.150**	.130*
Romantik Değerler	-.057	-.003	-.046	.050	-.017	.095	.002
Özgürlük	.114*	-.022	-.022	.063	-.046	.153**	.065
Fütüvvet	.113*	.028	-.051	.076	.009	.173**	.089
Değerler Toplam	.250**	.018	-.034	.100	-.080	.208**	.129*

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

Tablo 1 incelendiğinde; Değerler Ölçeğinin toplumsal değer alt boyutu ile düzen ($r=.286$, $p < 0.01$), kişisel standartlar ($r=.121$, $p < 0.05$) arasında; kariyer değeri ile kişisel standartlar ($r=.250$, $p < 0.01$), aile beklentisi ($r=.181$, $p < 0.01$), düzen ($r=.171$, $p < 0.01$) alt boyutları arasında; entelektüel değer ile kişisel standartlar ($r=.256$, $p < 0.01$) ve düzen ($r=.239$, $p < 0.01$) alt boyutları arasında; maneviyat ile düzen ($r=.239$, $p < 0.01$) ve aile eleştirileri ($r = -.177$, $p < 0.01$) alt boyutu arasında; materyalistik değer ile aile beklentisi ($r=.133$, $p < 0.05$) arasında; insan onuru ile düzen ($r=.285$, $p < 0.01$), kişisel standartlar ($r=.150$, $p < 0.01$) alt boyutları arasında; özgürlük ile kişisel standartlar ($r=.153$, $p < 0.01$), düzen ($r=.114$, $p < 0.05$) alt boyutları arasında; fütüvvet ile kişisel standartlar ($r=.173$, $p < 0.01$) ve düzen ($r=.113$, $p < 0.05$) alt boyutları arasında anlamlı ilişki görülmektedir. Diğer alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır. Romantik değer alt boyutu ile mükemmeliyetçilik ölçeğinin hiçbir alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 2. Değerler Ölçeğinin Toplumsal Değer Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>P</i>
Düzen	.617	.142	.264	4.344	.000
Hatalara ilgi	.047	.158	.027	.296	.767
Davranışlardan şüphe	-.080	.223	-.026	-.359	.720
Aile beklentileri	-.065	.175	-.025	-.370	.711
Aile eleştirileri	-.188	.249	-.054	-.755	.451
Kişisel standartlar	.167	.194	.061	.861	.390
<i>R</i> = .298 <i>R</i>² = .089					
<i>F</i>_(6,306) = 4,987 <i>p</i> = .000					

Değerler Ölçeğinin alt boyutlarından toplumsal değer yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte toplumsal değeri anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 4,987, p < .001$) ve toplumsal değer alt ölçeğindeki toplam varyansın yaklaşık %9'unu açıkladığı görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin yordanan değişkenler üzerindeki görece önem sırasını gösteren standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise, toplumsal değer en güçlü yordayıcısının düzen ($\beta=.264$) olduğu, bunu sırasıyla kişisel standartlar ($\beta=.061$), aile eleştirileri ($\beta=.054$), hatalara aşırı ilgi ($\beta=.027$), davranışlardan şüphe ($\beta=-.026$), aile beklentileri ($\beta=-.025$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 3. Değerler Ölçeğinin Kariyer Değeri Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>P</i>
Düzen	.147	.088	.102	1.676	.095
Hatalara ilgi	.150	.098	.139	1.529	.127
Davranışlardan şüphe	-.175	.138	-.094	-1.273	.204
Aile beklentileri	.160	.108	.101	1.483	.139
Aile eleştirileri	-.242	.154	-.113	-1.573	.117
Kişisel standartlar	.253	.120	.150	2.113	.035
<i>R</i> = .301 <i>R</i>² = .090					
<i>F</i>_(6,306) = 5,063 <i>p</i> = .000					

Kariyer değerlerinin yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte kariyer değerini anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 5,063, p < .001$) ve kariyer değeri alt ölçeğindeki toplam varyansın yaklaşık %9'unu açıkladığı görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin, yordanan değişkenler üzerindeki görece önem sırasını gösteren standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise kariyer değerinin en güçlü yordayıcısının kişisel standartlar ($\beta=.150$) olduğu, bunu sırasıyla hatalara aşırı ilgi ($\beta=.139$), aile eleştirileri ($\beta=-.113$), düzen ($\beta=.102$), aile beklentileri ($\beta=.101$), davranışlardan şüphe ($\beta=-.094$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 4. Değerler Ölçeğinin Entellektüel Değer Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Düzen	.243	.087	.169	2.811	.005
Hatalara ilgi	.112	.096	.104	1.161	.247
Davranışlardan şüphe	-.276	.136	-.148	-2.032	.043
Aile beklentileri	.001	.107	.001	.010	.992
Aile eleştirileri	-.130	.152	-.061	-.857	.392
Kişisel standartlar	.342	.118	.204	2.898	.004
$R = .330$ $R^2 = .109$					
$F_{(6,306)} = 6,221$ $p = .000$					

Tablo 4 incelendiğinde, düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte entellektüel değeri anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 6,221, p < .001$) ve toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıkladığı gözlenmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise, entellektüel değer en güçlü yordayıcısının kişisel standartlar ($\beta=.204$) olduğu, bunu sırasıyla düzen ($\beta=.169$), davranışlardan şüphe ($\beta=-.148$), hatalara aşırı ilgi ($\beta=.104$), aile eleştirileri ($\beta=-.061$), aile beklentileri ($\beta= .001$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 5. Değerler Ölçeğinin Maneviyat Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>P</i>
Düzen	.367	.072	.305	5.120	.000
Hatalara ilgi	.056	.080	.063	.704	.482
Davranışlardan şüphe	-.088	.112	-.057	-.785	.433
Aile beklentileri	-.028	.088	-.021	-.315	.753
Aile eleştirileri	-.214	.126	-.120	-1.706	.089
Kişisel standartlar	.033	.098	.023	.335	.738
$R = .352$ $R^2 = .124$					
$F_{(6,306)} = 7,221$ $p = .000$					

Tablo 5 incelendiğinde, düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte maneviyat değerini anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 7,221, p < .001$) toplam varyansın yaklaşık %12'sini açıkladığı gözlenmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise, Maneviyatın en güçlü yordayıcısının düzen ($\beta=.305$) olduğu, bunu sırasıyla aile eleştirileri ($\beta=-.120$), hatalara aşırı ilgi ($\beta=.063$), davranışlardan şüphe ($\beta=-.057$), kişisel standartlar ($\beta=.023$), aile beklentileri ($\beta=-.021$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 6. Değerler Ölçeğinin Materyalistik Değer Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	<i>β</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Düzen	.057	.073	.049	.776	.439
Hatalara ilgi	.086	.082	.099	1.058	.291
Davranışlardan şüphe	-.040	.115	-.027	-.349	.727
Aile beklentileri	.133	.090	.105	1.478	.140
Aile eleştirileri	-.053	.128	-.031	-.414	.679
Kişisel standartlar	-.010	.100	-.008	-.103	.918
<i>R</i> = .152 <i>R</i>² = .023					
<i>F</i>_(6,306) = 1,204 <i>p</i> = .304					

Materyalistik değer yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde yordayıcı değişken olarak belirlenen tüm değişkenlerin birlikte Materyalistik Değer alt boyutunu anlamlı düzeyde yordamadığı ($F(6, 306) = 1,204, p > .001$) ve materyalistik değer varyansının yaklaşık % 2'sini açıkladığı gözlenmektedir.

Tablo 7. Değerler Ölçeğinin İnsan Onuru Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	<i>β</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Düzen	.187	.044	.260	4.273	.000
Hatalara ilgi	.022	.049	.041	.448	.655
Davranışlardan şüphe	.025	.069	.027	.370	.712
Aile beklentileri	.007	.054	.009	.131	.896
Aile eleştirileri	-.082	.077	-.077	-1.067	.287
Kişisel standartlar	.051	.060	.060	.851	.395
<i>R</i> = .304 <i>R</i>² = .092					
<i>F</i>_(6,306) = 5,195 <i>p</i> = .000					

Değerler ölçeğinin alt boyutlarından insan onurunun yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte insan onuru alt boyutunu anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 5,195, p < .001$) ve bu alt boyutların insan onuru alt ölçeğindeki toplam varyansın yaklaşık %9'unu açıkladığı gözlenmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise, insan onurunun en güçlü yordayıcısının düzen ($\beta = .260$) olduğu, bunu sırasıyla aile eleştirileri ($\beta = -.077$), kişisel standartlar ($\beta = .060$), hatalara aşırı ilgi ($\beta = .041$), davranışlardan şüphe ($\beta = .027$), aile beklentileri ($\beta = .009$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 8. Değerler Ölçeğinin Romantik Değer Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Düzen	-.145	.074	-.123	-1.958	.051
Hatalara ilgi	-.041	.082	-.047	-.496	.620
Davranışlardan şüphe	-.084	.116	-.055	-.727	.468
Aile beklentileri	.049	.091	.038	.537	.592
Aile eleştirileri	-.053	.130	-.030	-.409	.683
Kişisel standartlar	.204	.101	.149	2.027	.044
<i>R</i> = .162 <i>R</i>² = .026					
<i>F</i>_(6,306) = 1,371 <i>p</i> = .226					

Tablo 8 incelendiğinde yordayıcı değişken olarak belirlenen tüm değişkenlerin birlikte romantik değer alt boyutunu anlamlı düzeyde yordamadığı ($F(6, 306) = 1,371, p > .001$) ve romantik değer varyansının yaklaşık % 3'ünü açıkladığı gözlenmektedir.

Tablo 9. Değerler Ölçeğinin Özgürlük Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>t</i>	<i>P</i>
Düzen	.035	.047	.047	.759	.448
Hatalara ilgi	-.047	.052	-.085	-.908	.365
Davranışlardan şüphe	-.005	.073	-.005	-.072	.942
Aile beklentileri	.014	.057	.017	.239	.812
Aile eleştirileri	-.018	.082	-.017	-.224	.823
Kişisel standartlar	.151	.064	.173	2.373	.018
<i>R</i> = .190 <i>R</i>² = .036					
<i>F</i>_(6,306) = 1,914 <i>p</i> = .078					

Değerler Ölçeğinin alt boyutlarından Özgürlük Değerinin yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde yordayıcı değişken olarak belirlenen tüm değişkenlerin birlikte Özgürlük alt boyutunu anlamlı düzeyde yordamadığı ($F(6, 306) = 1,371, p > .001$) ve özgürlük varyansının yaklaşık % 4'ünü açıkladığı gözlenmektedir.

Tablo 10. Değerler Ölçeğinin Fütüvvet Alt Boyutuna İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	<i>B</i>	<i>SH_B</i>	β	<i>T</i>	<i>p</i>
Düzen	.037	.035	.065	1.040	.299
Hatalara ilgi	.008	.039	.018	.194	.846
Davranışlardan şüphe	-.087	.056	-.119	-1.575	.116
Aile beklentileri	-.004	.044	-.006	-.085	.932
Aile eleştirileri	.034	.062	.040	.540	.590
Kişisel standartlar	.109	.048	.165	2.264	.024
<i>R</i> = .202 <i>R</i>² = .041					
<i>F</i>_(6,306) = 2,169 <i>p</i> = .046					

Değerler ölçeğinin alt boyutlarından fütüvvetin yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde düzen, hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, aile beklentileri,

aile eleştirileri ve kişisel standartlarla birlikte insan onuru alt boyutunu anlamlı düzeyde yordadığı ($F(6, 306) = 2,169, p < .001$) ve bu alt boyutların fütüvvet alt ölçeğindeki toplam varyansın yaklaşık %4'ünü açıkladığı gözlenmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise, fütüvvetin en güçlü yordayıcısının kişisel standartlar ($\beta=.165$) olduğu, bunu sırasıyla davranışlardan şüphe ($\beta=-.119$), düzen ($\beta=.065$), aile eleştirileri ($\beta=.040$), hatalara aşırı ilgi ($\beta=.018$), aile beklentileri ($\beta=-.006$) değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

4. Tartışma Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, eğitim fakültesi öğrencilerinin insani değerleri ile mükemmeliyetçilik alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin mükemmeliyetçilik alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça değer ölçeğinde yer alan değer düzeyleri de aynı yönde artmaktadır şeklinde yorumlanabilir. Bununla beraber mükemmeliyetçilik alt boyutları, insani değerlerin anlamlı yordayıcıları olarak bulunmuştur. Değerlerin en güçlü yordayıcısının düzen olduğu bunu sırasıyla kişisel standartlar, aile eleştirileri, davranışlardan şüphe, hatalara aşırı ilgi, aile beklentileri değişkenlerinin izlediği görülmektedir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde, değer alt boyutlarından toplumsal değerler istatistiksel olarak anlamlı ve en güçlü yordayıcısının düzen olduğu görülmüştür. Ölçekte, toplumsal değerler alt boyutunu; yardımseverlik, tevazu, toplumsal huzur, nezaket, saygı, yaşam hakkı, sorumluluk, tutarlılık, hoşgörü, öz disiplin maddeleri oluşturmaktadır. Maddeler açısından bakıldığı zaman toplumsal değerler düzenle bağlantılı olduğu görülmektedir. Araştırmada bir başka bulguya göre, kariyer değerinin istatistiksel olarak anlamlı ve en güçlü yordayıcısının kişisel standartlar olduğu söylenebilir. Ölçekte, kariyer değerleri alt boyutunu; kalite, kariyer, itibar/saygınlık, eğitim, dış disiplin maddeleri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel standartlarının yüksek olması, öğrencilerin kariyere verdikleri değeri artırmaktadır şeklinde yorumlanabilir. Bir başka açıdan ise öğrencilerin bireysel bakış açıları ile birlikte toplumsal açıdan da bir bakış açısı kazandıkları ve biz duygusu (Akdoğan, Harmancı ve Bayram, 2018:209) geliştirdikleri söylenebilir.

Bireyin rolleri doğumuyla başlamakta ve rollerine göre bir takım değerleri de oluşmakta ve gelişmektedir. Zamanla şekillenen değerler bireylerin kariyerinin şekillenmesinde, kariyer tercihlerinde bulunmasında son derece etkilidir. Bireylerin kariyer değerlerinin oluşmasında içerisinde büyüyüp yetiştikleri sosyokültürel ortam, ailenin ekonomik durumu, ebeveyn meslekleri, eğitim görülen alana, iş ve staj tecrübeleri, bireyin kendi yetenek, istek, ihtiyaç ve beklentileri, kişilik özellikleri gibi birçok faktör etkilidir

(Batur ve Adıgüzel, 2015:330). Yine Soysal ve Söylemez'in (2014:27) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin gelecekle ilgili yapmış oldukları bireysel kariyer planlamalarını mesleğin kişisel özelliklere ve yeteneklere uygunluğu, mesleğin gerektirdiği bilgi düzeyi ve kapasite, mesleğin saygın bir meslek olması, yükselme imkanları sunması ve geçerliliğini ileride de koruyacak olması, mesleğin yüksek kazancının olması, güvenli bir geleceğinin olması, mesleğin sağladığı sosyal güvenceler ve iş bulma imkanlarının yüksek olması gibi faktörlerin; ülkenin içinde bulunduğu durum, gelecekteki durumu, ekonomik ve politik gelişmeler gibi güncel gelişmelerin etkilediği ve kariyerlerinde önemli bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada, diğer bir alt boyut olan Entelektüel değer en güçlü ve anlamlı yordayıcısının kişisel standartlar olduğu, bunu sırasıyla düzen, davranışlardan şüphe değişkenlerinin izlediği saptanmıştır. Entelektüel değerler alt boyutunu; beden sağlığı, akıl/ruh sağlığı, bilgi, çalışma, başarı, kişisel gelişim maddeleri oluşturmaktadır. Entelektüel değer maddelerine bakıldığı zaman düzenli ve kişisel standartları yüksek olan kişilerin entelektüel değerlerinin de yüksek olması beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Araştırma sonucuna benzer şekilde, Aluja ve Garcia (2004:620) araştırmalarında beş faktörlü kişilik modeli ile sosyal değerler arasındaki ilişkiyi incelemişler, entelektüellik kişilik alt boyutu ile sosyal güç değeri arasında ve entelektüellik kişilik alt boyutu ile düzen değeri arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu saptamışlardır.

Araştırmada, maneviyatın istatistiksel olarak anlamlı ve en güçlü yordayıcısının düzen olduğu saptanmıştır. Ölçekte, maneviyat alt boyutunu; ibadet, din/iman, inanç/ideoloji, iç huzuru maddeleri oluşturmaktadır. İbadetleri yerine getirme, inanç ve ideolojilere uygun davranışlarda bulunmanın belli bir düzeni gerektirmesi açısından bakıldığında maneviyat ile düzen arasındaki ilişki daha kolay anlaşılabilir. Crosby, Bates ve Twohig (2011:119), yapmış oldukları bir araştırmada, üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ile dindarlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmada uyumlu mükemmeliyetçilik eğilimi ile uyumlu dindarlık arasında, uyumsuz mükemmeliyetçilik eğiliminin ise uyumsuz dindarlık ile arasında pozitif bir ilişki içinde olduğu saptamışlardır. Bu sonuca bakılarak uyumlu olmanın ve uyumlu bir mükemmeliyetçilik anlayışının ve uyumlu bir dindarlığın birey açısından mühim olduğu söylenebilir. Materyalistik değeri mükemmeliyetçiliğin anlamlı düzeyde yordamadığı fakat materyalistik değer ile mükemmeliyetçilik alt boyutlarından aile beklentisi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ölçekte, materyalistik değerler alt boyutunu; para, mal/mülk, statü maddeleri oluşturmaktadır. Bir bireyin bu değerlere önem veriyor olması, daha bireysel düşündüğünü, ekonomik çıkarlarını ya da statüsünü ön planda tuttuğunu düşündürmektedir. Araştırma sonucu, öğrenciler üzerinde yüksek düzeyde aile

beklentilerinin olmasının, yüksek statü beklentilerinin materyalistik değerleri artırdığını göstermiştir şeklinde yorumlanabilir.

Diğer bir değer olan insan onurunun anlamlı ve en güçlü yordayıcısının düzen olduğu görülmektedir. Ölçekte, insan onuru alt boyutunu; namus, şeref/onur, adalet/hakkaniyet maddeleri oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuç, düzenli olmanın; insan onuruna değer vermeyi artırdığını göstermektedir. Bu durumda düzenli olmak, düzenli olma çabası gibi tutumlar, insanın onuruna, şahsiyetine karşı daha değer vermeyi artırdığını göstermektedir şeklinde yorumlanabilir. Değerler Ölçeğinin alt boyutlarından romantik değer yordayıcısına ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde yordayıcı değişken olarak belirlenen tüm değişkenlerin birlikte romantik değer alt boyutunu anlamlı düzeyde yordamadığı gözlenmektedir. Romantik değer ile hiçbir mükemmeliyetçilik alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki görülmemektedir. Ölçekte, romantik değerler alt boyutunu; aşk, eş/sevgili, haz/zevk maddeleri oluşturmaktadır. Bu maddelere ve mükemmeliyetçilik ölçeği alt boyutlarına bakıldığında kavramlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin çıkmaması beklenen bir sonuçtur. Araştırmada, fütüvvetin istatistiksel olarak anlamlı ve en güçlü yordayıcısının kişisel standartlar olduğu görülmüştür. Fütüvvet ile düzen ve kişisel standartlar alt boyutları arasında düşük ve orta düzeylerde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki gözlenmiştir. Bu bulgulara göre düzenli ve yüksek kişisel standartlara sahip öğrencilerin fütüvveti önem verdiğini söyleyebilir. Fütüvvet, kelime anlamı olarak yiğitlik, mertlik, kahramanlık, cömertlik gibi anlamlar içermektedir. Kavram olarak fütüvvet ise, herhangi bir karşılık beklemezsizin başkalarına yardım ve iyilik etmek, başkalarını kendine tercih edip onların menfaatlerini kendi menfaatinden üstün tutmak, toplumun ve fertlerin mutluluğu ve kurtuluşu için kendini feda etmek gibi manalara gelmektedir (Çakmak, 2005:30). Düzenli ve kişisel standartlara önem verme tutumu ya da tarzları olan kişilerin, başkalarının yapmış olduğu çeşitli davranış biçimlerine daha saygılı oldukları söylenebilir.

Değerler genel olarak değerlendirildiğinde anlamlı ve en güçlü yordayıcıları düzen ve kişisel standartlardır. Düzen ve kişisel standartların çoğu değer alt boyutuyla istatistiksel olarak anlamlı ilişkileri görülmekteyken mükemmeliyetçiliğin diğer alt boyutlarının değerler üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür. Mükemmeliyetçilik alt boyutlarından sadece düzen ve kişisel standartlar alt boyutları sağlıklı ve olumlu ruh sağlığını ölçmektedir. Yani olumlu mükemmeliyetçiliğin değerlerle anlamlı ilişkisi vardır. Öte yandan olumlu anlamda mükemmeliyetçilik insani değerlere (Ekşi, Demirci, Kaya, ve Ekşi, 2017:480) verilen önemi artırmakta olduğu söylenebilir.

Bu araştırma, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde yapılmıştır. Dolayısı ile araştırma kapsamı ve sınırlığı bellidir. Mükemmeliyetçi yapı ve değerler tutumu

geliştirme, onları davranışa dönüştürmenin kolay kazanımlar olmadığı söylenebilir. Değer ve mükemmeliyetçilik gibi konularda hassasiyetler nedeniyle nitel çalışmalar yapılabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturularak daha derinlemesine bilgiler toplanıp analiz edilebilir.

Kaynakça

- Aier, S. (2012). Strategies for Establishing Service Oriented Design in Organizations, *Thirty Third International Conference on Information Systems*, Orlando, 1-22.
- Akbaş, O. (2004). *Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim 2. kademedeki gerçekleştirilme derecesinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdoğan, A., Harmancı, Y., ve Bayram, A. (2018). Algılanan örgütsel adalet ve işte var olamama ilişkisinde stresin aracı rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 197-211.
- Aktepe, V., ve Yel, S. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin değer yargılarının betimlenmesi: Kırşehir ili örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 607-622.
- Altun, F., ve Yazıcı, H. (2010). Öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler. *International Conference on New Trends Education and Their Implications*, 11-13 November, Antalya-Turkey.
- Aluja, A., & Garcia, L. F. (2004). Relationships between big five personality factors and values. *Social Behaviour and Personality*, 32 (7), 619-626.
- Aral, N., ve Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2 (1) 113-131.
- Avşaroğlu, S. (2012). Value preferences of preservice teachers a comparison of Turkey Azerbaijan and Kyrgyzstan. *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 733-742.
- Aydoğdu, F. (2017). Erzincan değerler eğitimi projesinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 1-9.
- Balcı, F.A., ve Yanpar Yelken, T. (2010). İlköğretim öğretmenlerinin “değer” kavramına yükledikleri anlamlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 81-90.
- Batur, H. Z., ve Adıgüzel, O. (2015). Schein'in kariyer değerleri perspektifinde öğrencilerin kariyer tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: Isparta ili fen lisesi öğrencileri örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 327-348.
- Bozyiğit, S., ve Madran, C. (2018). Çocukların çevre bilinçli tüketici olarak sosyalleşmesinde annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 173-196.
- Burns, D. D. (1980). The perfectionist's script for self-defeat. *Psychology Today*, 34-51.
- Crosby, J. M., Bates, S. C., & Twohig, M. P. (2011). Examination of the relationship between perfectionism and religiosity as mediated by psychological inflexibility. *Current Psychology*, 30 (2), 117-129.
- Demir, S. B., ve Köçer, M. (2006). *Sosyal bilgiler dersi duyuşsal amaçların gerçekleştirilme düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı. 26-28 Mayıs Van: Milli Eğitim Basımevi, 111-150.
- Dilmaç, B., Bozgeyikli, H., ve Çıkılı, Y. (2008). Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (16), 69-91.
- Dilmaç, B., ve Arıca, O. T. (2012). *Değerler ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. 2. Uluslararası Değerler Eğitimi Sempozyumu, İstanbul, 16-18 Kasım.
- Ekşi, H., Demirci, İ., Kaya, Ç., ve Ekşi, F. (2017). Karakter gelişim indeksinin Türk ergenlerdeki psikometrik özellikleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 18 (2), 476-500.
- Elbir, B., ve Bağcı, C. (2013). Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeyindeki çalışmaların değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (1), 1321-1333.
- Ercan, İ. (2001). *İlköğretim sosyal bilgiler programlarında ulusal ve evrensel değerler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14 (5), 449-468.
- Gök, M. (2017). Bışkek Türk ilk ve ortaokulu öğrencileri ve öğretmenlerinin “okul” kavramı algılarına ilişkin metaforların incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 23-44.

- Kağan, M., Çakır, O., İlhan, T., & Kandemir, M. (2010). The explanation of the academic procrastination behaviour of university students with perfectionism, obsessive-compulsive and five factor personality traits. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 2121-2125.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kıral, E. (2012). *İlköğretim okulu yöneticilerinin mükemmeliyetçilik algısı ve kontrol odağı ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Korkmaz, Ş, Yürük, T, Yapıcı, A, ve Kutlu, M. (2017). Ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersi "ahlak ve değer" öğrenme alanına ait ünite kazanımlarının Rokeach Değerler Envanterine göre incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-10.
- Mısırlı, T. Ö., (2004). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik, sınav kaygısı, benlik saygısı, kontrol odağı, öz-yeterlilik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Özbay, M., Karakuş Tayşi, E. (2011). Dede korkut hikâyeleri'nin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından önemi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 21-31.
- Özbay, Y., ve Mısırlı-Taşdemir, Ö. (2004). *Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 9-11 Temmuz.
- Pekdoğan, S., ve Korkmaz., H. İ (2017). Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarına verilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (37), 59-72.
- Ruyter, D. J. (2002). The right to meaningful education: The role of values and beliefs. *Journal of Beliefs and Values*, 23(1), 33-42.
- Saracaloğlu, A. S., Saygı, C., yenice, N., ve Altın, M. (2016). Müzik ve sınıf öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 70-89.
- Soysal, A., ve Söylemez, C. (2014). İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin bireysel kariyer planlamalarına etki eden faktörler: Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 12, 23-38.
- Şişman, M. (2011). *Örgütler ve Kültürler*. Ankara: Pegem Akademi.
- TDK (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Tokdemir, M. A. (2007). *Tarih öğretmenlerinin değerler ve değer eğitimi hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ummuhan, K., ve Sağlam., H. İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının insani değerlere sahip olma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 81-101.
- Yılmaz, M., ve Yılmaz, Ö. F. (2017). Sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin değer öğretimine ilişkin görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2), 737-748.